

STYRESAK

Saksnr.: 12/19-2

Internregnskap 2018 og disponering av resultatet – tiltak for 2019

Til: **STYRET**
Fra: Direktøren

Dato: 13. mai 2019
Saksbehandler: Annemarie Bechmann Hansen
Arkivnr:

Saksutredning

1. Bakgrunn

Styret behandlet i møte 12. mars 2019 internregnskapet for 2018 og disponeringen av årsresultatet. Det vises til saksfremlegg (S-sak 12-19) – tallene gjentas ikke her. Styret ba direktøren fremlegge en tiltaksplan for å skape balanse i økonomien.

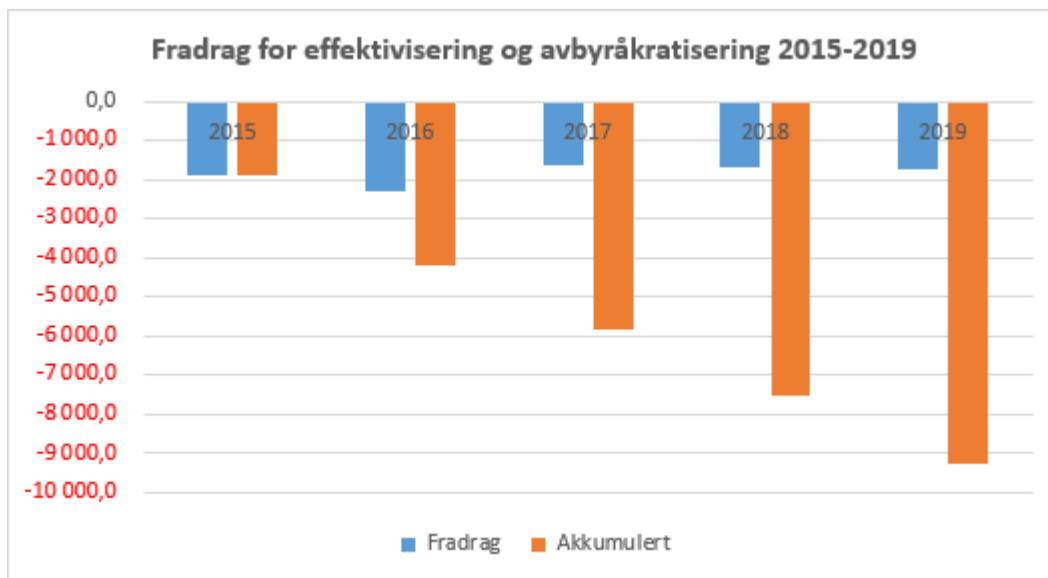
2. Hovedtall – budsjetter, framskriving til 2022.

Kunsthøgskolen i Oslo har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst i budsjettene på ca 3% i perioden 2015-19. Tar vi ut 2017, da veksten var unormalt lav, ligger snittet på ca 3,5%. Fremskriver vi rammene til 2022 med hhv 3% og 3,5% får vi følgende forventede utvikling:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Saldert budsjett for forrige år	308 894 000	319 861 000	330 037 000	334 808 116	347 705 000	359 511 000	370 601 807	382 034 762
Konsekvensjusteringer	2 650 000	1 370 000	- 1 628 000	- 1 696 000	- 1 743 000			
Justering for pris- og lønnsøkning	10 280 000	9 317 000	8 632 000	8 993 884	10 033 000			
Andre budsjettendringer	- 1 611 000	- 2 311 000	- 1 049 000	4 845 000	3 904 000			
Resultatbasert uttelling åpen budsjetttramme				754 000	- 388 000			
Resultatbasert uttelling lukket budsjetttramme								
Uttrekk som følge av endringer i finansieringssystemet			- 1 800 000					
Uttelling som følge av endringer i finansieringssystemet			616 116					
Resultatbasert uttelling utdanningsinsentiver								
Resultatbasert uttelling forskningsinsentiver	- 352 000	1 800 000						
Saldert budsjett	319 861 000	330 037 000	334 808 116	347 705 000	359 511 000			
Forventet årlig vekst (basert på gjennomsnittlig vekst 2015-19)						370 601 807	382 034 762	393 820 421
Forventet årlig vekst (gjennomsnittlig vekst 2015, 2016, 2018, 2019) uten 2017)						372 075 209	385 078 512	398 536 255

Gitt at veksten i økonomien fortsetter på samme nivå, vil vi kunne påregne en vekst på 11 – 13 millioner kroner årlig. Veksten skal blant annet dekke lønns- og prisvekst. Erfaringene fra forrige periode viser at lønns- og prisveksten ikke fullt ut kompenseres.

I perioden 2015-2019 har alle statlige virksomheter vært pålagt effektiviserings- og avbyråkratiseringskutt. For KHiO utgjør kuttene mellom 1,6 og 2,3 millioner årlig, til sammen over femårsperioden ca 9,3 millioner kroner.

3. Generell økonomisk situasjon – noen betraktninger

Kunsthøgskolen har blitt vitenskapelig høyskole og har fått eget PhD-program. Det har vært et ambisiøst mål og en tydelig del av skolens strategi. I forkant av dette har vi utviklet masterstudier på alle områder – noen ganske nye. Vi har valgt å stå alene (jfr Mulighetsstudiet) og håndtere faglige og økonomiske plikter som følger av strategien selv. Vi har altså valgt å bruke vårt økonomiske handlingsrom strategisk på å bygge opp institusjonen, slik at vi følger den generelle utviklingen i UH-sektoren. Dette har antakelig vært helt grunnleggende for å kunne bevare en ledende posisjon i vår del av sektoren. Fordi vi er en liten høyskole, med en liten økonomi og uten vesentlige avsetninger kreves det at økonomien i noen grad «skrus om» slik at den tilpasses ny virkelighet.

Denne styresak informerer styret om tiltak som er satt i gang for å tilpasse økonomien i 2019 – og også skape grunnlag for videre arbeid. Det er ikke sannsynlig at vi kommer i mål i inneværende år og et nytt styre og nytt rektorat vil måtte vurdere strategien videre, innenfor de rammene som vi stilles til disposisjon.

Direktøren har ansvar for økonomien og må insistere på at rammene overholdes og at det legges opp til at et nytt handlingsrom bygges opp.

4. Tiltak for å bringe økonomien i balanse

I det følgende presenteres en rekke tiltak som iverksatt. Noen er ment å ha mer langsiktig effekt og noen er mer kortsiktige. På to områder er det satt i gang prosjekter for å frembringe kunnskapsgrunnlag for beslutninger; arealdisponering og teknisk produksjon.

Husleie og driftskostnader

Utgifter til husleie har utgjort omtrent samme andel av samlede bevilgninger (tabell) i en årrekke. Husleie er regulert i egen avtale og har en forutsigbar utvikling. Utgifter til energi mv. er imidlertid sterkt avhengig av strømpris og vi gikk i 2018 kraftig i underskudd på budsjettet for energi (1,5 mill).

Tiltak:

- Husleie: Statsbygg – det er inngått avtale denne vår om bistand til gjennomgang av husleiekontrakt og forvaltning av avtalene.
- Energi: Deler av skolen stenges fire uker i sommerferien. Mål: reduksjon av kjøleutgifter.
- Utnyttelse av lokaler: Det gjennomføres en kartlegging («Arealprosjektet») av våre lokaler, bruksområder og foreslås standarder for bedre å utnytte lokalene. Siden lokaler begynner å bli en knapp ressurs (stipendiater og mange masterstudenter var ikke regnet inn da lokalene ble planlagt og designet) er det kamp om plassen. For å sikre åpenhet og transparens er det nedsatt en partssammensatt gruppe, med representanter for tjenestemannsorganisasjonene, hovedverneombudet, avdelinger og seksjoner. Prosjektet skal produsere felles kunnskapsgrunnlag og beslutningsgrunnlag for ledelsen/styret om utnyttelse av lokalene.

Lønnskostnader

KHiO har hatt en kraftig vekst i lønnskostnadene i perioden 2015-2018 (tabellen under viser perioden 2013-18). Direkte lønnskostnader utgjorde i 2013 34% av samlet bevilgning og i 2018 utgjorde de 36% av samlet bevilgning. Fast ansatte, åremålsansatte og stipendiater har økt sin andel av lønnskostnadene, mens engasjementer/ekstrahelp er kraftig redusert fra toppåret 2015.

Direkte lønnskostnader	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fast ansatte	59 004 665	60 634 855	63 092 247	65 150 180	64 505 675	67 513 837
Overtid fast ansatte	686 078	550 155	627 582	845 384	857 352	777 817
Mertid inntil 100 %	395 946	417 123	233 757	108 881	156 161	64 344
Stipendiater	146 111	2 780 656	3 938 218	5 094 297	6 321 319	7 923 461
Åremålsansatte	21 369 623	21 133 866	23 894 630	27 148 347	29 233 365	31 399 492
Vikarer	1 961 092	4 087 843	1 851 747	2 715 630	6 097 075	4 293 999
Eng.personale/ekstrahjelp	15 930 660	15 951 029	18 338 159	15 154 536	13 069 073	12 255 136
	99 494 175	105 555 527	111 976 341	116 217 255	120 240 019	124 228 087

Tiltak:

- a) Stillinger holdes ubesatt i både avdelinger og i administrasjonen.
- b) Mulig tiltak som bør vurderes: Etablere et «stillingsutvalg»: Stillinger som ønskes lyst ut ved ledighet, skal forelegges stillingsutvalget FØR stillingen kan lyses ut (beskrives eventuelt i egen sak).

Fellesadministrasjonen

Omorganiseringen fra 1. august 2018: Styret vedtok desember 2017 å redusere antall seksjoner fra seks til fire. Det ble presentert noen omstillingskostnader. Pr mai 2019 er samtlige «nye stillinger» (seksjonssjefer) dekket ved naturlig avgang i fellesadministrasjonen. Fellesadministrasjonens andel av totalkostnaden er redusert fra 26% av totale bevilgninger i 2017 til 24% i 2019. Økning i aktivitet (studentarbeid, utstillinger og forestillinger) fører til store ekstra behov for administrativ støtte og det har vist seg vanskelig å finne finansiering for disse utgiftene.

De administrative seksjonene har ansvar både for egne lønnsmidler og for alle felles kontrakter på KHiO. Det gjelder alt fra IT-lisenser, mobiltelefoni, driftsavtaler, reparasjoner, rammeavtaler for innkjøp osv. osv. En rekke av disse avtalene har økt i pris og omfang.

Tiltak:

- Virksomhetsstyring
 - o Fullservice kunde hos DFØ (overføre en del oppgaver til DFØ – mot betaling).
 - o IKT – gjennomgang av avtaler
 - o Samarbeid med AHO, NMH og/eller NIH om rammeavtaler
 - Manpower har AHO og vi inngått felles avtale med.
 - Trykkeritjenester – Prosess i gang – avsluttes juni.
 - Catering – prosess på gang – avsluttes juni.
 - o Statlige fellesavtaler:
 - Kontorrekvisita og forbruksmateriell
 - Reisebyråttjenester
 - Mobiltelefoni
 - Datautstyr (klienter og skjermer)
 - o Felles ordninger for personvernombud, studentombud mv.
- Teknisk produksjon

Prosjekt ledet av seksjonssjef for Teknisk Produksjon; Gjennomgang av avdelingers behov for tjenester fra Teknisk Produksjon. Skal skape felles kunnskapsgrunnlag og åpenhet om mulige løsninger fremover. Enten å innpasse reelle utgifter til TP i de årlige budsjettene eller å redusere tilbudet. Prosjektet presenteres første gang 23. mai 2019. Det tas ingen beslutninger i møtet – og styret vil bli forelagt en sak til beslutning, hvis det i forbindelse med budsjettprosessen for 2020 eller i senere år må foretas vesentlige endringer i tilbudet.

- Studier, forskning og formidling

Det er iverksatt noen kutt på bibliotek, kommunikasjon og på stillinger.

Det har fremkommet forslag om å se på effektivisering av de studieadministrative prosessene (opptak, timeplanlegging mv) og mulighet for standardisering og digitalisering.

Det igangsettes våren 2019 et forprosjekt internt i seksjonen for å se på plattformer for intern kommunikasjon/samarbeid.

- Service, brukerstøtte og infrastruktur

En lang rekke enkelt tiltak (innkjøpsstopp – minimalt bruk av eksterne håndverkere)

- Etablering av Servicesenter – fra fem til to skranker. Reduksjon med 1.1 stilling. Etablering av servicesenter vil gjøre seksjonen i bedre i stand til å redusere bemanningen ytterligere.

Fagavdelingene

De seks fagavdelingene har samlet presentert følgende tiltaksliste for budsjettbalanse (tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt);

Tiltak:

- Studieprogrammene
 - o Reduksjon i undervisnings- og veiledningstilbudet i avdelingen
 - o Reduksjon i antall faglige stillinger
 - o Reduksjon av produksjonsutgifter til studentproduksjoner
- KUF
 - o Kutt i avdelingsvise såmidler til kunstnerisk forskning
- Strategiske satsninger på avdelingsnivå
 - o Budsjettreduksjon i rekrutteringstiltak/ internasjonaliseringstiltak/ samfunnsoppdrag/formidling. (ikke spesifiserte tiltak).
- Kompetanseutvikling/arbeidsmiljø/kollegiale fellesskap
 - o Kutt i kompetanseutviklingsbudsjetter, sosiale arrangementer, miljøtiltak (ikke spesifiserte tiltak).

Teaterhøgskolen, som hadde et stort merforbruk i 2018, vurderes å arbeide systematisk og godt med problemstillingen.

Stipendiatprogrammet og masternivået

Både PhD-programmet og noen av de nye masterprogrammene har vi lite erfaring med. Det må gjøres egne analyser av utviklingen av kostnadsbildet og arbeidet med å sikre finansiering (stillinger i statsbudsjettet) må intensiveres.

Avsetninger til reinvestering

Det vil ved sommerrevisjonen gjøres en vurdering av muligheten for å styrke reinvesteringsfondet (utskifting av utstyr – verksteder/scener, IKT, bygninger).

Det er utarbeidet nye rutiner for prioritering av uttak fra reinvesteringsfondet.

Tiltak:

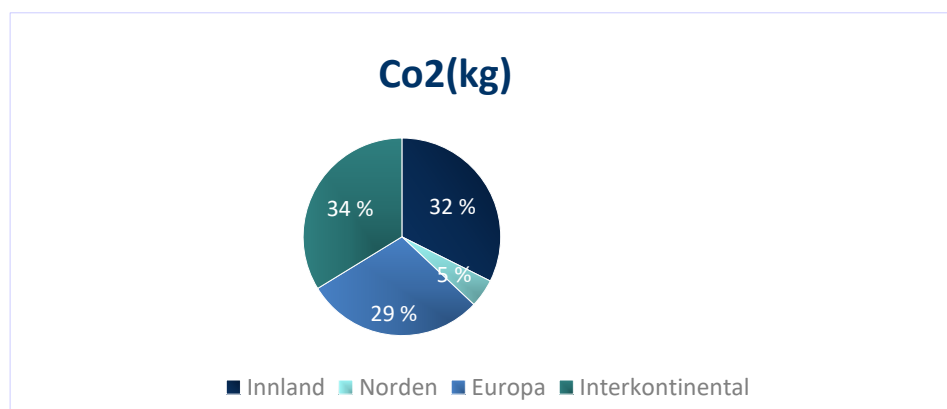
- Nye rutiner – bevisst bruk av fondet (vedlegges til orientering – ikke lederbehandlet)
- Søknad om midler utenfor rammen – intensivere/mobilisere?

Andre innsparingsmuligheter – kan bygges ut

Miljøtiltak

En rekke universiteter arbeider aktivt med å redusere sitt «fotavtrykk». KHiO bør følge med på de store virksomheters initiativer og vurdere å innføre tilsvarende tiltak og evt miljøsertifiseringer.

Tiltak som er iverksatt er f.eks reduksjon av flyreiser. KHiO mangler en totaloversikt over flyreiser – men en indikasjon fra vår leverandør er at vi i 2017 gjennomførte flyreiser for 1,3 mill kroner (ikke medregnet reiser bestilt utenom Berg-Hansen). Vi økte med 12% fra 2016-17. Omregnet i Co2-regnskap ser fotavtrykket slik ut. 66% av våre reiser er enten innenriks eller i Norden. Her bør alternative reisemåter kunne vurderes.

5. Tiltak for økte inntekter

Finansiering av stipendiatstillinger.

Det kom ingen stipendiatstillinger i revidert statsbudsjett i år og det må gjøres et godt arbeid inn mot budsjettet for 2020.

Arbeidet med nettverkssamarbeid, EU-søknader og privat finansiering må organiseres og settes mål for. Det må skje i neste semester.

6. Avsluttende vurdering

Behov for sterkere faglig prioritering – osthøvelkutt er krevende for organisasjonen

Kunsthøgskolen har en rammestyringsmodell der myndighet og ansvar for budsjettene delegeres til ledere for de ulike enhetene. Rammestyring er statens normalmodell og tanken er at faglige ledere (og administrative) er best egnet til å prioritere innenfor sine rammer. KHiOs delegasjonsfullmakt følger dette prinsipp.

Flere dekaner og seksjonssjefer gir uttrykk for at de ikke vil klare ytterligere kutt og at «osthøvelmetoden» er oppsplitende. Det pekes på behov for prioritering fra skolens ledelse.

Budsjettmodellen kan være uegnet for å løse utfordringene

Erfaringer fra andre universiteter og høyskoler som opplever strammere økonomi er at det må tas grep for mer sentralisert styring/prioritering. Fordelen med vår delegerte modell er at dekaner og faglige står nok så fritt til å prioritere faglig innenfor avdelingens økonomiske rammer og opptakstall (faglig autonomi). I tider med økonomisk handlingsrom er en slik modell uproblematisk. Modellen virker mindre egnet til å håndtere nedskalering/kutt. Det bør derfor ses på strategier for å endre budsjettmodellen og lære av andre høyskoler som har håndtert tilsvarende situasjoner tidligere.

Direktøren/administrasjonen kan tilrettelegge for modeller som spisser/prioriterer – men den faglige prioriteringen må gjøres av faglinjen.

Muligheten for å komme i balanse i 2019

Det er iverksatt noen tiltak nå. En revisjon av budsjettet i sommer og 2. tertialrapporteringen vil vise om det er behov for ytterligere tiltak. Teknisk produksjon vil ikke komme i balanse i år og det er vurdert at en tilpasning vil måtte skje senest innen tre år.

Noen ganger må man investere for å kunne spare. For eksempel var det en forutsetning i omorganiseringen av fellesadministrasjonen at det etableres et samlet servicesenter. Å få til mer strømlinjede prosesser, herunder budsjettprosesser, krever også kapasitet og kompetanse. På kort sikt kan det derfor koste litt å få på plass mer effektive løsninger.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering
